ΑΙΣΧΥΛΕΙΑ 2012

Βήματα πορείας

[2004-2011]

2004 2005 2006 2008 2009 2010 2011

Βάνα Ξένου | Θόδωρος | Καλλιόπη Λεμού
Μάριος Σπηλιόπουλος | Λήδα Παπακωνσταντίνου | Διοχάντη | Στήβεν Αντωνάκος

Από το 2004 και στα πλαίσια του μακρόβιου θεσμού των «Αισχυλείων», οι εικαστικές παρεμβάσεις, αρχικά στο εργοστάσιο «Κρόνος», και στη συνέχεια στο παλιό Ελαιουργείο, πρόσθεσαν, χωρίς αμφιβολία, ένα ακόμα σημείο στον εικαστικό χάρτη της χώρας.

Οι εικαστικές παρεμβάσεις σ' αυτούς τους χώρους θέσπισαν ταυτόχρονα και ένα πλαίσιο έννοιας, για το πως θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν οι ερειπώνες της βιομηχανικής μας κληρονομιάς. Η επιλογή των εικαστικών εγκαταστάσεων στηρίχθηκε στην αρχή: ένας χώρος - ένας καλλιτέχνης. Πρόκειται για μια προσπάθεια, που θέλει να ξεφύγει από την «ευκολία» των ομαδικών προσεγγίσεων και εκθέσεων, όπου συχνά χάνεται η απαραίτητη προσοχή στην ατομική υπόσταση και προσπάθεια, άρα και στην ιδιοτυπία της έκφρασης.

Είναι αλήθεια ότι ο σημερινός κόσμος, ο κόσμος των μαζικών μέσων είναι μακράν η μεγαλύτερη και αποτελεσματικότερη μηχανή παραγωγής εικόνων, πολύ μεγαλύτερη και αποτελεσματικότερη από το σημερινό καλλιτεχνικό σύστημα. Σ' αυτό το πλαίσιο, έγραφε ο Boris Groys, ο καλλιτέχνης -ως «τελευταίος χειρώνακτας» της σημερινής εποχής (υπεύθυνος δηλαδή παράλληλα, και για τη σύλληψη/σχεδιασμό αλλά και την παραγωγή του έργου του)- δεν έχει, ίσως, καμιά ελπίδα να αντιπαραθέσει την τέχνη του απέναντι στην υπερδύναμη αυτών των μηχανών που γεννούν εικόνες.

Εμείς θελήσαμε να δώσουμε χώρο και μέσα, σε αυτόν τον «τελευταίο χειρώνακτα» για την υλοποίηση ενός έργου διαρκείας, έτσι ώστε το κοινό περπατώντας στο σώμα και το πνεύμα του εκάστοτε καλλιτέχνη, να δημιουργήσει σταδιακά με την Τέχνη μια σχέση βιωμένης και όχι διαμεσολαβημένης εμπειρίας.

Τα έργα που σήμερα προβάλλονται στο Πολιτιστικό Κέντρο «Λ. Κανελλόπουλος» είναι τα video-ντοκουμέντα των ιστορικών αυτών εκθέσεων που δημιούργησαν οι: Βάνα Ξένου, Θόδωρος, Καλλιόπη Λεμού, Μάριος Σπηλιόπουλος, Λήδα Παπακωνσταντίνου, Διοχάντη και Στήβεν Αντωνάκος, από το 2004 έως το 2011.

Θέλω να ευχαριστήσω όλους τους καλλιτέχνες για τη συμμετοχή τους στον θεσμό των «Αισχυλείων». Από τη δική τους ενέργεια και γενναία προσφορά συνεχίζει να τροφοδοτείται το όραμα όλων μας. Επίσης θέλω να ευχαριστήσω τον Δήμο μας, που χρόνια τώρα με επαγγελματισμό, αναταποκρίνεται στους συνεχώς υψηλότερους στόχους του φεστιβάλ. Όλα τα παραπάνω μπόρεσαν να ολοκληρωθούν με τη σημαντική συμβολή του πρόωρα χαμένου Δημάρχου Γιώργου Αμπατζόγλου, που την ίδια περίοδο ταυτίστηκε με την αναγκαιότητα αυτών των εκδηλώσεων.

Γιώργος Σκιάνης
Μέλος της Επιτροπής Αισχυλείων
Υπεύθυνος Εικαστικού προγράμματος

Βάνα Ξένου

Έλευσις - Πέρασμα, 2004

[Εγκατάσταση στους χώρους του εργοστασίου «Κρόνος»]

Το βιομηχανικό συγκρότημα του «Κρόνου» μαρτυρεί για πρώτη φορά την Ελευσίνια ιστορία. Το εικαστικό έργο απλώνεται στους εξωτερικούς χώρους και σε 4 κτηριακά συγκροτήματα του άλλοτε εργοστασίου οινοπνεύματος, όπου τα πανάρχαια σύμβολα της Δήμητρας και της Κόρης ξαναζωντανεύουν μέσα από τη σύγχρονη καλλιτεχνική έκφραση. Τα τεραστίων διαστάσεων ζωγραφικά έργα συνυπάρχουν με την επιφάνεια των χώρων, όπου ο χρόνος, στο πέρασμά του, φρόντισε για την πλαστική τους αποκατάσταση. Μια εικαστική αφήγηση στις έννοιες των Ελευσινίων μυστηρίων, μια ενδελεχής έρευνα στο βαθύ σημείο του αρχαίου Ελληνικού πολιτισμού, με κεντρικό πρόσωπο την Περσεφόνη. Η μορφή της, με τη γλυπτική της λιτότητα, παρακολουθεί τη θηλυκή ύπαρξη στον ατέλειωτο κύκλο της ζωής και του θανάτου.

> Η Βάνα Ξένου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1949 και είναι καθηγήτρια στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ. Έχει πραγματοποιήσει πολλές σημαντικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Θόδωρος, γλύπτης

«ΑΝΑ-ΤΟΠΙΣΗ • ΑΝΑ-ΖΗΤΗΣΗ ΙΙ», 2005

[Εγκατάσταση στους χώρους του εργοστασίου «Κρόνος»]

Η σειρά εκθέσεων με τίτλο «ΑΝΑ-ΤΟΠΙΣΗ • ΑΝΑ-ΖΗΤΗΣΗ» ξεκίνησε με τις εγκαταστάσεις στο Κάστρο της Ρόδου το 1986, ως πολιτισμική πρόκληση, όπου τα σύγχρονα έργα διαλέγονται με το ιστορικό περιβάλλον:

> Στη Ρόδο, στον Προμαχώνα Αγίου Γεωργίου, διάλογος με τα μεσαιωνικά κτίρια.

> Στην Ελευσίνα, στο εργοστάσιο «Κρόνος», διάλογος με το βιομηχανικό περιβάλλον της νεοελληνικής ιστορίας.

Στη μεταβιομηχανική εποχή, όπου κυριαρχεί η εφήμερη ατομική εικόνα, τα έργα Γλυπτικής και οι εγκαταστάσεις προσπαθούν να ενεργοποιήσουν **ΤΟΠΟ και ΧΡΟΝΟ** στη **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** ↔ **ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ** της σύγχρονης επικοινωνίας.

> Ο γλύπτης ΘΟΔΩΡΟΣ (Παπαδημητρίου) γεννήθηκε το 1931. Υπήρξε καθηγητής Πλαστικής στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ. Έργα του υπάρχουν σε πολλούς δημόσιους χώρους, ενώ έχει σημαντική δραστηριότητα με εκθέσεις, performances και δημοσιεύσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. www.theodoros.net

Καλλιόπη Λεμού

Πορθμεία, 2006

[Εγκατάσταση με αυθεντικές βάρκες μεταναστών, 150τ.μ. και 10μ. ύψος. Παλιό Ελαιουργείο]

Το έργο *Πορθμεία* αναφέρεται στα πολλαπλά περάσματα της ανθρώπινης ζωής, στις μεταβάσεις από τη μια χώρα στην άλλη, από το παρελθόν στο παρόν και στο μέλλον, από τη ζωή στο θάνατο. Η εγκατάσταση παρουσιάστηκε το 2006 στην Ελευσίνα και αποτέλεσε το πρώτο μέρος της εκθεσιακής τριλογίας *Τέμνουσες Διαδρομές*. Η δεύτερη εγκατάσταση, *Κύκλιο Ταξίδι*, έλαβε μέρος το 2007 στην Κωνσταντινούπολη, όπου βρίσκεται μέχρι και σήμερα, ενώ η τριλογία ολοκληρώθηκε το 2009 με την εγκατάσταση *Στο Σταυροδρόμι* μπροστά από την Πύλη του Βρανδεμβούργου στο Βερολίνο. Το 2009 το έργο *Πορθμεία* έκλεισε τον κύκλο της ζωής του με την ολοσχερή καύση του σε μια τελετή συνοδευόμενη από απαγγελία ποιημάτων.

> Η Καλλιόπη Λεμού είναι ζωγράφος, γλύπτρια και ασχολείται με εγκαταστάσεις μεγάλης κλίμακας. Γεννήθηκε στην Ελλάδα το 1951, σπούδασε ζωγραφική και χαρακτική στο Byam Shaw School of Art μέλος του Central Saint Martins, όπου και συνέχισε τις μεταπτυχιακές της σπουδές. Ζει και εργάζεται στο Λονδίνο. Έχει εκθέσει εκτενώς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. www.kalliopilemos.com

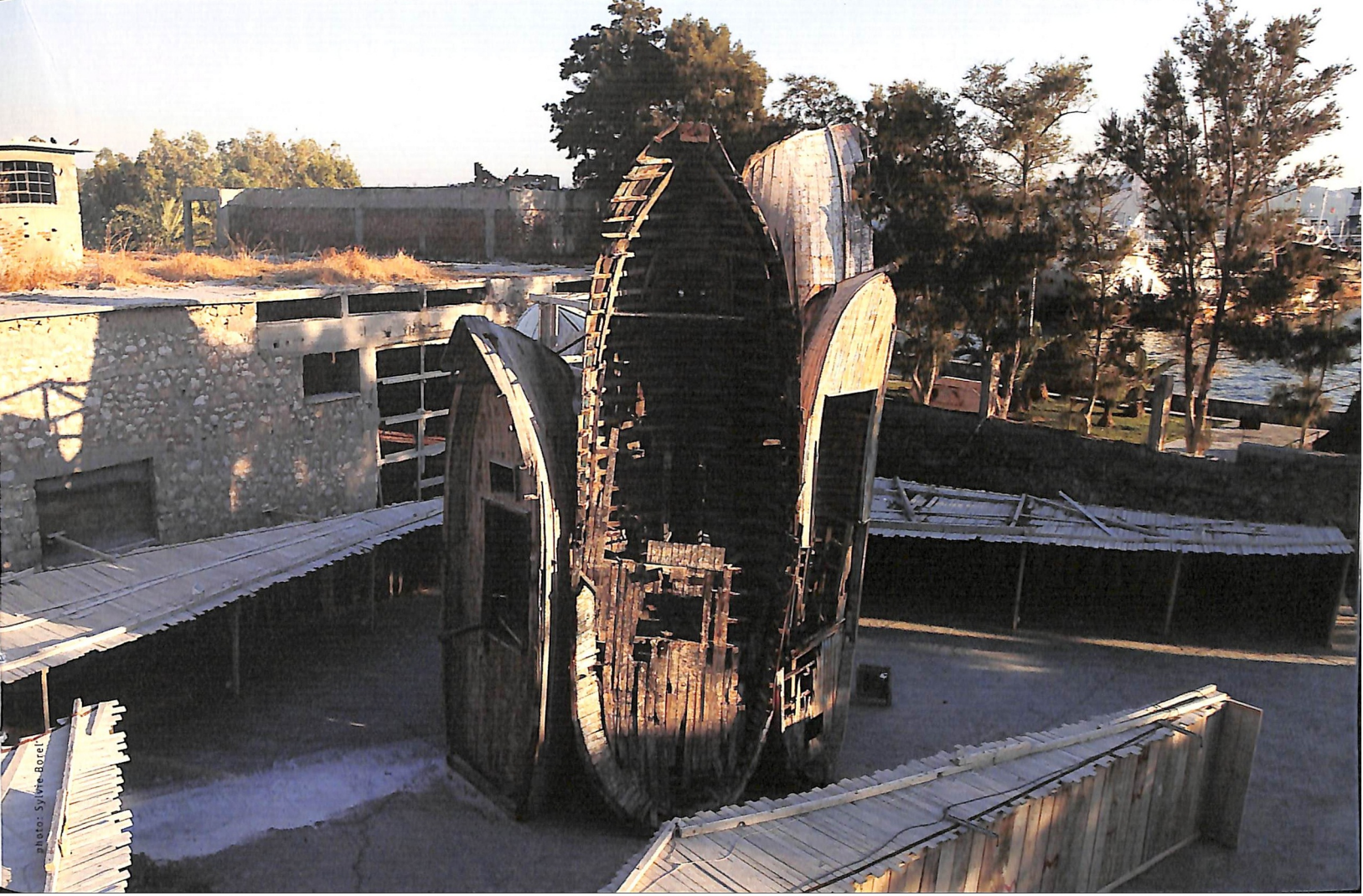
photo: Sylvie Borel

Μάριος Σπηλιόπουλος

Ανθρώπων Ίχνη, 2008

[Video-ηχητική εγκατάσταση και in situ κατασκευές. Παλιό Ελαιουργείο]

Ο Μάριος Σπηλιόπουλος με την εγκατάστασή του *Ανθρώπων Ίχνη* αποπειράθηκε μια συνολική αναβίωση της συλλογικής μνήμης του χώρου σε μια διαχρονική σύzευξη του μυθολογικού με το πρόσφατο βιομηχανικό παρελθόν. Ο καλλιτέχνης υιοθετεί το ρόλο του συντονιστή ή εμψυχωτή του όλου εγχειρήματος, αναιρώντας έμπρακτα την απόλυτη διάκριση παραγωγού-αποδέκτη του έργου τέχνης. Οι προφορικές μαρτυρίες-αφηγήσεις των εργατών που αναφέρονται στους όρους απασχόλησης και καθημερινής διαβίωσης, τα τραγούδια και τα ρούχα των προσφύγων, τα προϊόντα που παρήγαγε το εργοστάσιο, η δράση της τοπικής ποδοσφαιρικής ομάδας και οι διαδικασίες νομιμοποίησης των Πακιστανών εργατών είναι τα μέσα ανάσυρσης πολλαπλών εκδοχών της συλλογικής μνήμης. Το βίωμα των ομάδων είναι αυτό που προκρίνεται σε μια προσπάθεια ανάγνωσης της ιστορίας από τα κάτω. Η μεταστροφή του βλέμματος από τα μεγάλα στα μικρά και καθημερινά συνδέεται οργανικά με την επανένταξη του καλλιτέχνη σε όρους συν-δημιουργίας: «Είμαστε όλοι φωνές πολλών ανθρώπων» αποφαίνεται ο Μάριος Σπηλιόπουλος, υπηρετώντας με το έργο του το αίτημα επανασύνδεσης της τέχνης με την πράξη της ζωής. / Συραγώ Τσιάρα, *Δρ. Ιστορίας της Τέχνης, Διευθύντρια Κέντρου Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης*

> Ο Μάριος Σπηλιόπουλος γεννήθηκε το 1957 στον Πολύγυρο Χαλκιδικής. Είναι καθηγητής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Αθήνα. Έργα του υπάρχουν σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. www.mariosspiliopoulos.com

photo: Odysseas Vaharidis

Λήδα Παπακωνσταντίνου

Για πάντα, 2009

[Εγκατάσταση in situ. Ηχητικά τοπία, πολλαπλές video προβολές, χρώμα και φώς. Παλιό Ελαιουργείο]

Με φως, εικόνες και ήχους χτίζω μια εγκατάσταση 5.000 τ.μ. σπαρμένα μέσα στη νύχτα. Ένδεκα τόποι αποτελούν το έργο. / Προβολές ψηλά στα ταβάνια και χαμηλά στη γη. / Σιωπή. / Το πρόσωπο μιας μεγάλης γυναίκας που κλαίει. / Το πρόσωπο μιας νεαρής γυναίκας που κλαίει. / Ένα πηγάδι. / Λουλούδια της άνοιξης – κίτρινα. / Πέλματα, παλάμες, το πάνω και το κάτω. / Τα μπάζα μένουν στη θέση τους οριοθετώντας την πορεία. / Από τα 25 σημεία –άλλα δωμάτια, άλλα αίθουσες– τα δύο είναι άβατα. / Ένα μονάχα είναι απρόσιτο. / Ψηλά στον ορίζοντα μια ξύλινη παράγκα χύνεται στο κενό. / Μέσα της κόκκινο φως. / Στην άκρη του έργου μέγας ήχος και η απουσία του φωτός. / Όσο κρατάει η νύχτα. / Στην Ελευσίνα.

> Η Λήδα Παπακωνσταντίνου γεννήθηκε το 1945 στον Αμπελώνα Λαρίσης. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα και στις Σπέτσες. Στη δουλειά της χρησιμοποιεί πολλές δεξιότητες: performance, video, φιλμ, εγκαταστάσεις. Ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Μπιενάλε Σάο Πάολο, 1989. Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, 2007.

photo: Eleni Mylonas

Διοχάντη

ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2010

[Εγκατάσταση in situ με ήχο και φως μέσα σε επτά κτήρια. Παλιό Ελαιουργείο]

...Τα έργα-εγκαταστάσεις έχουν κατασκευαστεί in situ μέσα σε επτά κτήρια όπου το καθένα έχει έναν, δύο ή και περισσότερους χώρους. Έχουν εμφανή αναφορά στην πολιτισμική ιστορία του τόπου βασιζόμενα στη βαθύτερη έννοια των Μεγάλων Μυστηρίων της Ελευσίνας. Οι εικαστικές παρεμβάσεις συμπληρώνουν και συνεργούν με το περιβάλλον των κτηρίων και δημιουργείται μια πορεία -την οποία έχω σχεδιάσει και ορίσει- μέσα από διαδοχικές εναλλαγές στοιχείων, υλικών, ήχου και φωτός. Τα υλικά είναι μπάζα, πέτρες, ξύλα, τούβλα, τσιμέντο, τσιμεντόλιθοι, χώμα κ.ά. που βρήκα διάσπαρτα μέσα στο εργοστάσιο. Στόχος μου είναι η αίσθηση που θα βιώσει ο θεατής και το μήνυμα που θα λάβει όταν θα βρίσκεται μέσα στους χώρους του παλαιού εργοστασίου όπου υπάρχει η συνέργεια αρχιτεκτονικής, γλυπτικής, ζωγραφικής και περιβάλλοντος.

> Η Διοχάντη γεννήθηκε το 1945 στην Αθήνα. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό με έργα-εγκαταστάσεις μεγάλης κλίμακας. 7. Biennale de Paris. 12. Bienal de Sao Paulo. Το 2011 εκπροσώπησε την Ελλάδα στην 54. Biennale di Venezia.

photo: Dimitris Kalapodas

Στήβεν Αντωνάκος

The Search, 2011

[Εγκατάσταση in situ: νέον, 6 πάνελς νέον, 2 στήλες νέον. Παλιό Ελαιουργείο]

«Μου άρεσε η ανοιχτή πλατεία του Ελαιουργείου, η συκιά, η ηλικία, η δύναμη και η τρυφερότητά της. Το μεγαλειώδες, ενοποιημένο, αλληπροσδιοριζόμενο άθροισμα όλων αυτών των στοιχείων - υπό οποιαδήποτε αλληλουχία, γωνία ή και απόσταση θέασης - ήταν για μένα ακαταμάχητο. Πρωτοβλέποντας τον χώρο ξεμυαλίστηκα. Στην έκθεση «The Search» μιλώ παράλληλα και για το φως των neon, ως προς τις φόρμες, τις αύρες, τις προβολές του. Είναι δύσκολο να διαχωρίζεις φώς και χώρο.
Στο Ελαιουργείο βρήκα κάτι που δεν είχα συνειδητοποιήσει ότι αναζητούσα - κάτι που σαν από καιρό να με περίμενε και να το περίμενα. Εδώ, πολλά ανείπωτα σαν να ξεκλείδωναν. Μερικές φορές, τα σπασμένα, εγκαταλελειμμένα, ακόμη και κατεστραμμένα πράγματα, εξαιρετικά ζωντανά στο σήμερα - συνεχίζουν να μας καλούν, να αντηχούν μέσα μας, ικανά πάντα να μας προσφέρουν γνώση, ένα είδος επικύρωσης, αλλά και χαράς.» / Στήβεν Αντωνάκος

> Ο Στήβεν Αντωνάκος γεννήθηκε το 1926 στην Λακωνία. Ζει και εργάζεται στην Νέα Υόρκη. Έχει σημαντική εκθεσιακή δραστηριότητα με διεθνή αναγνώριση και έργα του βρίσκονται σε μεγάλα μουσεία και δημόσιους χώρους σε πολλές πόλεις του κόσμου.

Courtesy Kalfayan Galleries and the artist photo: Panos Kokinias

Δήμος Ελευσίνας, ΠΑΚΠΑ

Πολιτιστικό Κέντρο «Λ.Κανελλόπουλος»
Δραγούμη 37, 19200 Ελευσίνα
Τ. 210 5565612-14
info@aisxylia.gr, www.aisxylia.gr

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Γιώργος Σκιάνης σε συνεργασία με τους καλλιτέχνες

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
A4artdesign

© Δήμος Ελευσίνας 2012

ΑΙΣΧΥΛΕΙΑ 2012 | ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ «Λ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ», ΕΛΕΥΣΙΝΑ | 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ - 14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2012